

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการไม่ศึกษาต่อระดับมัธยมศึกษาของนักเรียน
กลุ่มเป้าหมายตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับ
มัธยมศึกษาตอนต้นในเขตชนบทยากจน จังหวัดบุรีรัมย์

นายสุขแก้ว คำสอน

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาวิจัยการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2531

ISBN 974-569-707-9

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

016029

110300631

FACTORS AFFECTING NOT PURSUING FURTHER EDUCATION IN SECONDARY
SCHOOLS OF TARGET STUDENTS FOR THE EXTENSION OF
EDUCATIONAL OPPORTUNITY OF LOWER SECONDARY
EDUCATION PROJECT IN POOR RURAL AREAS,
CHANGWAT BURIRUM

Mr. Sukeaw Comeson

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education
Department of Educational Research
Graduate School
Chulalongkorn University
1988

ISBN 974-569-707-9

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการไม่ศึกษาต่อระดับมัธยมศึกษาของนักเรียนกลุ่ม
เป้าหมายตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษา
ตอนต้นในเขตชนบทยากจน จังหวัดบุรีรัมย์

โดย

นายสุชน แก้วคำสอน

ภาควิชา

วิจัยการศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา

ศาสตราจารย์ ดร. สมหวัง พิธิยานุวัฒน์

ดร. สวัสดิ์ อุกมโกศล

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้มหาวิทยาลัยบูรรัมย์นี้เป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษาค้นคว้าหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิตศึกษา

..... ศ.ดร.สมหวัง
(ศาสตราจารย์ ดร.สมหวัง พิธิยานุวัฒน์)   คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....
(อาจารย์ ดร.ทวีวัฒน์ ปิตยานนท์)   ประธานกรรมการ

.....
(ศาสตราจารย์ ดร.สมหวัง พิธิยานุวัฒน์)   อาจารย์ที่ปรึกษา

.....
(ดร. สวัสดิ์ อุกมโกศล)   อาจารย์ที่ปรึกษา

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.วรรณภา ปฐมโชติ)   กรรมการ

สุขแก้ว คำสอน : ปัจจัยที่ส่งผลต่อการไม่ศึกษาต่อระดับมัธยมศึกษาของนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย
ตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในเขตชนบทยากจน จังหวัด
บุรีรัมย์ (FACTORS AFFECTING NOT PURSUING FURTHER EDUCATION IN SECONDARY
SCHOOLS OF TRAGET STUDENTS FOR THE EXTENSION OF EDUCATIONAL
OPPORTUNITY OF LOWER SECONDARY EDUCATION PROJECT IN POOR RURAL AREAS,
CHANGWAT BURIRUM) อ.ที่ปรึกษา : ศ.ดร.สมหวัง พิธิยานุวัฒน์, ดร.สวัสดิ์ อุดมโกชน,
146 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการไม่ศึกษาต่อระดับมัธยมศึกษาของ
นักเรียนกลุ่มเป้าหมายตามโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในเขตชนบทยากจน
จังหวัดบุรีรัมย์ กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปี พ.ศ.2529 แล้วไม่ศึกษาต่อชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 60 คน ผู้ให้ข้อมูล มี 3 กลุ่มคือ บิดามารดาหรือผู้ปกครองของนักเรียนที่ไม่
ศึกษาต่อ เพื่อนนักเรียนและครูระดับประถมศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสัมภาษณ์ เก็บรวบรวม
ข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการคำนวณ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าฐานนิยมและการวิเคราะห์
เนื้อหา

ผลการวิจัยปรากฏว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการไม่ศึกษาต่อได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียนต้องการให้ช่วย
ทำงาน ผู้ปกครองยากจน ผู้ปกครองเกรงว่าเรียนจบมาแล้วจะไม่มีงานทำ ผู้ปกครองไม่เห็นความสำคัญของ
การศึกษา และเด็กไม่อยากเรียน

ภาควิชา ..... ศึกษาศาสตร์
สาขาวิชา ..... การวัด และประเมินผลการศึกษา
ปีการศึกษา 2531

ลายมือชื่อนิติ .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....

SUKEAW COMESON : FACTORS AFFECTING NOT PURSUING FURTHER EDUCATION IN SECONDARY SCHOOLS OF TARGET STUDENTS FOR THE EXTENSION OF EDUCATIONAL OPPORTUNITY OF LOWER SECONDARY EDUCATION PROJECT IN POOR RURAL AREAS, CHANGWAT BURTRUM.. THESIS ADVISOR : PROF.SOMWUNG PITTYANUWAT, Ph.D., SAWAT UDOMPOCH, Ph.D., 146 PP.

The purpose of this research was to study the factors affecting not pursuing further education in secondary schools of target students for the extension of educational opportunity of lower secondary education project in poor rural areas, Changwat Burirum. The sample consisted of 60 prathom six students in academic year 1986 who didn't pursue Mathayomsuksa I. The data were collected from the student's parents, friends and teachers who taught them in elementary schools by using structured interview. The obtained data were analyzed by means of frequency, percentage, mode and content analysis.

It was found that factors affecting not pursuing further education were : the parents need of their children's help to earn their living, the poverty of families, the parents' fear of being unemployed of their students, being faithless in education and the students' wish not to pursue themselves.

ภาควิชา ..... ศึกษาศาสตร์
สาขาวิชา ..... การวัดและประเมินผลการศึกษา
ปีการศึกษา 2531

ลายมือชื่อนิสิต .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา .....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จเรียบร้อยด้วยดี เนื่องจากได้รับความกรุณาจากท่าน ศาสตราจารย์ ดร.สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ และ ดร.สวัสดิ์ อุกมโกชน ที่กรุณาให้คำแนะนำและ ตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆด้วยความเอาใจใส่อย่างดียิ่ง ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คณะครู นักเรียน ผู้ปกครองนักเรียน ที่กรุณาให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการเก็บรวบรวมข้อมูล และ ขอกราบขอบพระคุณผู้ให้การสนับสนุนในการทำกรวิจัยทั้งสถานที่พักอาศัย การเดินทาง โดยเฉพาะ คุณอำนาจ ทองดวง คุณสุภา ทองดวง คุณชาติชาย สุภสร คุณสมชาติ เส่าเกื้อยิว และ คณะครู โรงเรียนमानจร เขมมากุททาน

ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ เป็นอย่างสูงที่ได้ให้การส่งเสริมสนับสนุนการศึกษา ของผู้วิจัยเสมอมา ขอกราบขอบพระคุณ คุณประสิทธิ์ สืบอายุ คุณคำทิบ สืบอายุ ที่ได้ให้ความ ช่วยเหลือสถานที่พักอาศัยมาโดยตลอด และขอขอบคุณเพื่อนๆ ที่ได้กำลังใจ ให้คำแนะนำ

ขอกราบขอบพระคุณบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่กรุณาให้ทุนอุดหนุน ในการวิจัยครั้งนี้เป็นจำนวนเงิน 5500 บาท

สุขแก้ว คำสอน

8

สารบัญ

	บทคัดย่อภาษาไทย	หน้า	ง
	บทคัดย่อภาษาอังกฤษ		จ
	กิตติกรรมประกาศ		ฉ
	สารบัญตาราง		ณ
	สารบัญแผนภูมิ		ต
	บทที่		
1	บทนำ		1
	ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา		1
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย		6
	ขอบเขตของการวิจัย		6
	ขอคกกลงเบื้องต้น		8
	ความไม่สมบูรณ์ของงานวิจัย		8
	คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย		9
	ประโยชน์ของการวิจัย		10
2	วรรณคดีที่เกี่ยวข้อง		11
	ตอนที่ 1 โครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในเขตชนบทยากจน 38 จังหวัด		11
	ตอนที่ 2 ความเสมอภาคในโอกาสทางการศึกษา		17
	ตอนที่ 3 ตัวแปรที่สัมพันธ์กับการศึกษาต่อและการไม่ศึกษาต่อ...		18
3	วิธีคำนวณการวิจัย		37
	ประชากร		37
	กลุ่มตัวอย่าง		37
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย		39
	การเก็บรวบรวมข้อมูล		40

	การวิเคราะห์ข้อมูล	41
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	44
	ตอนที่ 1 สถานภาพส่วนตัวของนักเรียน	45
	ตอนที่ 2 ปัจจัยด้านเศรษฐกิจของครอบครัวนักเรียน	53
	ตอนที่ 3 ปัจจัยด้านสังคมของครอบครัวนักเรียน	58
	ตอนที่ 4 ปัจจัยด้านการเรียนของนักเรียน	65
	ตอนที่ 5 สภาพแวดล้อมที่ๆ ไป	71
	ตอนที่ 6 ปัจจัยที่ส่งผลให้นักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 แล้ว ไม่ศึกษาต่อชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1	84
5	สรุปและอภิปรายผลการวิจัย	93
	ขอเสนอแนะ	93
	อภิปรายผลการวิจัย	97
	ขอเสนอแนะ	110
	บรรณานุกรม	115
	ภาคผนวก	123
	ประวัติผู้เขียน	147

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	โรงเรียนและจำนวนนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง	38
2	จำนวนและร้อยละของนักเรียนที่ไม่ศึกษาต่อ จำแนกตามอายุ	46
3	โรคที่นักเรียนเจ็บป่วยบ่อยๆ หรือครั้งสำคัญๆ	47
4	จำนวนและร้อยละของจำนวนที่ของรวมมิตามารดาเดียวกันของ นักเรียนที่ไม่ศึกษาต่อ	48
5	จำนวนและร้อยละของนักเรียนที่ไม่ศึกษาต่อจำแนกตามลำดับที่ของการ เป็นบุตร	49
6	จำนวนและร้อยละของนักเรียนที่ไม่ศึกษาต่อ จำแนกตามระดับการศึกษา สูงสุดที่ของการ	50
7	จำนวนและร้อยละของนักเรียนที่ไม่ศึกษาต่อ จำแนกตามจุดมุ่งหมาย ในการเรียน	51
8	จำนวนและร้อยละของนักเรียนที่ไม่ศึกษาต่อ จำแนกตามจุดมุ่งหมาย ในสถานอาชีพ	52
9	จำนวนและร้อยละของนักเรียนที่ไม่ศึกษาต่อ จำแนกตามอาชีพหลัก ของบิดามารดาหรือผู้ปกครอง	53
10	จำนวนและร้อยละของนักเรียนที่ไม่ศึกษาต่อ จำแนกตามอาชีพรอง ของบิดามารดาหรือผู้ปกครอง	54
11	จำนวนและร้อยละของผู้ปกครองนักเรียนที่ไม่ศึกษาต่อ จำแนกตาม รายได้ของบิดามารดาหรือผู้ปกครอง	55
12	จำนวนและร้อยละของผู้ปกครองนักเรียนที่ไม่ศึกษาต่อ จำแนกตามชนิด ของงานที่ผู้ปกครองต้องการให้นักเรียนช่วยทำ	57
13	จำนวนและร้อยละของผู้ปกครองนักเรียนที่ไม่ศึกษาต่อ จำแนกตามช่วงเวลา ที่ผู้ปกครองต้องการให้นักเรียนช่วยทำ	58
14	จำนวนและร้อยละของครอบครัวนักเรียนที่ไม่ศึกษาต่อ จำแนกตามจำนวน สมาชิกในครอบครัว	59

15	จำนวนและร้อยละของครอบครัวนักเรียนที่ไม่ศึกษาต่อ จำนวนตาม จำนวนบุตรหลานที่อยู่ในความรับผิดชอบ	60
16	จำนวนและร้อยละของครอบครัวนักเรียนที่ไม่ศึกษาต่อ จำนวนตาม จำนวนบุตรหลานที่กำลังศึกษาเล่าเรียน	61
17	จำนวนและร้อยละของครอบครัวนักเรียนที่ไม่ศึกษาต่อ จำนวนตาม ระดับการศึกษาของบุตรหลาน	61
18	จำนวนและร้อยละของครอบครัวนักเรียนที่ไม่ศึกษาต่อ จำนวน ตามจำนวนบุตรหลานที่ไม่ได้เข้าโรงเรียน	62
19	จำนวนและร้อยละของบิดามารดาหรือผู้ปกครองนักเรียนที่ไม่ศึกษาต่อ จำนวนตามสภาพการสมรสของบิดามารดาหรือผู้ปกครอง	63
20	จำนวนและร้อยละของบิดามารดาหรือผู้ปกครองนักเรียนที่ไม่ศึกษาต่อ จำนวนตามความคาดหวังของบิดามารดาหรือผู้ปกครองเกี่ยวกับการศึกษา ของบุตร	64
21	จำนวนและร้อยละของบิดามารดาหรือผู้ปกครองนักเรียนที่ไม่ศึกษาต่อจำนวน ตามความคาดหวังของบิดามารดาหรือผู้ปกครองเกี่ยวกับอาชีพของบุตร	65
22	จำนวนและร้อยละของนักเรียนที่ไม่ศึกษาต่อ จำนวนตามเวลาที่ใช้เรียน ระดับประถมศึกษา	66
23	จำนวนและร้อยละของนักเรียนที่ไม่ศึกษาต่อ จำนวนตามความสนใจต่อ การเรียน	67
24	จำนวนและร้อยละของนักเรียนที่ไม่ศึกษาต่อ จำนวนตามผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนที่เรียนที่สุด	68
25	จำนวนและร้อยละของนักเรียนที่ไม่ศึกษาต่อ จำนวนตามผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียน	68

ตารางที่

หน้า

26	จำนวนและร้อยละของนักเรียนที่ไม่ศึกษาต่อ จำนวนความสาเหตุของการขาดเรียน	69
27	จำนวนและร้อยละของนักเรียนที่ไม่ศึกษาต่อ จำนวนความผู้ให้สารสนับสนุนในการศึกษา	70
28	จำนวนและร้อยละของนักเรียนที่ไม่ศึกษาต่อ จำนวนความผู้ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการศึกษาต่อ	71
29	จำนวนและร้อยละของนักเรียนที่ไม่ศึกษาต่อ จำนวนความระยะห่างจากบ้านพักถึงโรงเรียนมัธยมศึกษา	72
30	จำนวนและร้อยละของนักเรียนที่ไม่ศึกษาต่อ จำนวนความการเดินทางจากบ้านพักถึงโรงเรียนมัธยมศึกษา	73
31	จำนวนและร้อยละของนักเรียนที่ไม่ศึกษาต่อ จำนวนความความคิดเห็นเห็นค่านอาคารเรียน	75
32	จำนวนและร้อยละของนักเรียนที่ไม่ศึกษาต่อ จำนวนความความคิดเห็นเห็นค่านเครื่องมืออุปกรณ์	76
33	จำนวนและร้อยละของนักเรียนที่ไม่ศึกษาต่อ จำนวนความความคิดเห็นเห็นค่านสนามกีฬา	76
34	จำนวนและร้อยละของนักเรียนที่ไม่ศึกษาต่อ จำนวนความความคิดเห็นเห็นค่านความสามารถของครู	77
35	จำนวนและร้อยละของนักเรียนที่ไม่ศึกษาต่อ จำนวนความความคิดเห็นเกี่ยวกับชื่อเสียงของโรงเรียนค่านวิชาการ	78
36	จำนวนและร้อยละของนักเรียนที่ไม่ศึกษาต่อ จำนวนความความคิดเห็นเกี่ยวกับชื่อเสียงของโรงเรียนค่านกีฬา	78
37	จำนวนและร้อยละของผู้ปกครองนักเรียนที่ไม่ศึกษาต่อ จำนวนความความคิดเห็นเห็นค่านอาคารเรียน	79

ตารางที่

หน้า

38	จำนวนและร้อยละของผู้ปกครองนักเรียนที่ไม่ศึกษาต่อ จำนวน ความความคิดเห็นด้านเครื่องมืออุปกรณ์	79
39	จำนวนและร้อยละของผู้ปกครองนักเรียนที่ไม่ศึกษาต่อ จำนวน ความความคิดเห็นด้านสนามกีฬา	80
40	จำนวนและร้อยละของผู้ปกครองนักเรียนที่ไม่ศึกษาต่อ จำนวน ความความคิดเห็นด้านความสามารถของครู	81
41	จำนวนและร้อยละของผู้ปกครองนักเรียนที่ไม่ศึกษาต่อ จำนวน ความความคิดเห็นด้านเกี่ยวกับชื่อเสียงของโรงเรียน วิชาการ	82
42	จำนวนและร้อยละของผู้ปกครองนักเรียนที่ไม่ศึกษาต่อ จำนวน ความความคิดเห็นเกี่ยวกับชื่อเสียงของโรงเรียนด้านกีฬา	82
43	จำนวนและร้อยละของนักเรียนที่ไม่ศึกษาต่อและกลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำนวนความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการศึกษาของชุมชน	83
44	จำนวนและร้อยละของผู้ปกครองนักเรียนที่ไม่ศึกษาต่อ จำนวน ความความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางการศึกษา	84
45	จำนวนและร้อยละของคำตอบจากนักเรียนที่ไม่ศึกษาต่อ จำนวน ความพึงพอใจที่ส่งผลทำให้นักเรียนไม่ศึกษาต่อชั้น ม.1	85
46	จำนวนและร้อยละของคำตอบจากผู้ปกครองนักเรียน ที่ไม่ศึกษาต่อ จำนวนความพึงพอใจที่ส่งผลทำให้นักเรียนไม่ศึกษาต่อ ชั้น ม.1	86
47	จำนวนและร้อยละของคำตอบจากเพื่อนนักเรียนที่ไม่ศึกษาต่อ จำนวนความพึงพอใจที่ส่งผลทำให้นักเรียนไม่ศึกษาต่อชั้น ม.1	87
48	จำนวนและร้อยละของคำตอบจากครูระดับประถมศึกษา จำนวนความพึงพอใจที่ส่งผลทำให้นักเรียนไม่ศึกษาต่อชั้น ม.1	88
49	จำนวนและร้อยละของคำตอบจากนักเรียนที่ไม่ศึกษาต่อ ผู้ปกครองนักเรียน เพื่อนนักเรียนและครูระดับประถมศึกษา จำนวนความพึงพอใจที่ส่งผลทำให้นักเรียนไม่ศึกษาต่อชั้น ม.1	89

- 50 จำนวนและร้อยละของคำตอบจากนักเรียนที่ไม่ศึกษาต่อ
 ผู้ปกครองนักเรียน เพื่อนนักเรียนและครูระดับประถมศึกษา
 จำแนกตามปัจจัยที่ส่งผลให้นักเรียนไม่ศึกษาต่อชั้น ม.1 .....

สารบัญแนบ

แนบ	หน้า
1	แนบแสดงการวิเคราะห์เนื้อหาถึงปัจจัยที่ส่งผลให้นักเรียน ไม่ศึกษาต่อชั้น ม.1 จากคำตอบของนักเรียนที่ไม่ศึกษาต่อ ผู้ปกครองนักเรียน เพื่อนนักเรียนและครูระดับประถมศึกษา 43
2	แนบแสดงการวิเคราะห์เนื้อหาถึงปัจจัยที่ส่งผลทำให้นักเรียน นักเรียนไม่ศึกษาต่อชั้น ม.1 จากคำตอบของนักเรียนที่ไม่ ศึกษาต่อ ผู้ปกครองนักเรียน เพื่อนนักเรียนและครูระดับ ประถมศึกษา 90
3	เปรียบเทียบร้อยละของปัจจัยที่ส่งผลให้นักเรียนไม่ศึกษาต่อ ทางคามเศรษฐกิจ สังคม และสภาพส่วนตัวของนักเรียน ซึ่ง วิเคราะห์จากคำตอบของนักเรียนที่ไม่ศึกษาต่อ ผู้ปกครองนักเรียน เพื่อนนักเรียนและครูระดับประถมศึกษา 92